

Toestand van het watersysteem

8 januari 2025

Documentbeschrijving

Titel

Toestand van het watersysteem - 8 januari 2025

Samenstellers

VMM

Kern Beheer en Investerings Waterlopen, Kern Planning Integraal Waterbeleid

Inhoud

De VMM rapporteert maandelijks over de kwantitatieve toestand van de watersystemen onder haar bevoegdheid: de onbevaarbare waterlopen en het freatisch grondwater. Ook de meteorologische situatie wordt besproken aangezien deze een directe invloed heeft op de kwantitatieve toestand van het watersysteem. Bijzondere aandacht wordt besteed aan hydrologische extremen (overstromingen en droogtes) en afwijkingen (anomalieën) t.o.v. de historisch normale toestand. Waar mogelijk schatten we de verwachte evolutie van de indicatoren in.

Het actueel risico op overstromingen of droogte wordt bepaald door een combinatie van het *potentieel* risico (of hoe abnormaal nat of droog de huidige situatie al is) en het *acuut* risico (of het effect van de verwachte neerslaghoeveelheden). Het actuele risico op overstromingen en droogte, en voorspellingen voor de korte termijn (48u) en lange termijn (10 dagen) worden continu opgevolgd en kunnen geraadpleegd worden op waterinfo.vlaanderen.be.

Wijze van refereren

Vlaamse Milieumaatschappij (2025), Toestand van het watersysteem - 8 januari 2025.

Verantwoordelijke uitgever

Bernard De Potter, Vlaamse Milieumaatschappij

Vragen in verband met dit rapport

Vlaamse Milieumaatschappij

Dokter De Moorstraat 24-26

9300 Aalst

Tel: 053 72 62 10

info@vmm.be

Inhoud

1	Meteorologie	4
1.1	Neerslag	4
1.1.1	Waarnemingen	4
1.1.2	Voorspellingen	6
1.2	Neerslagtekort	10
2	Hydrologie	11
2.1	Bodemverzadiging	11
2.2	Freatisch grondwater	13
2.2.1	Historische vergelijking	13
2.2.2	Is het freatische grondwater gestegen of gedaald?	19
2.2.3	Worden er volgende maand zeer lage of zeer hoge freatische grondwaterstanden verwacht?	20
2.3	Debieten onbevaarbare waterlopen	22
2.3.1	Waarnemingen	22
2.3.2	Voorspellingen	26
3	Samenvatting	26

Figuren

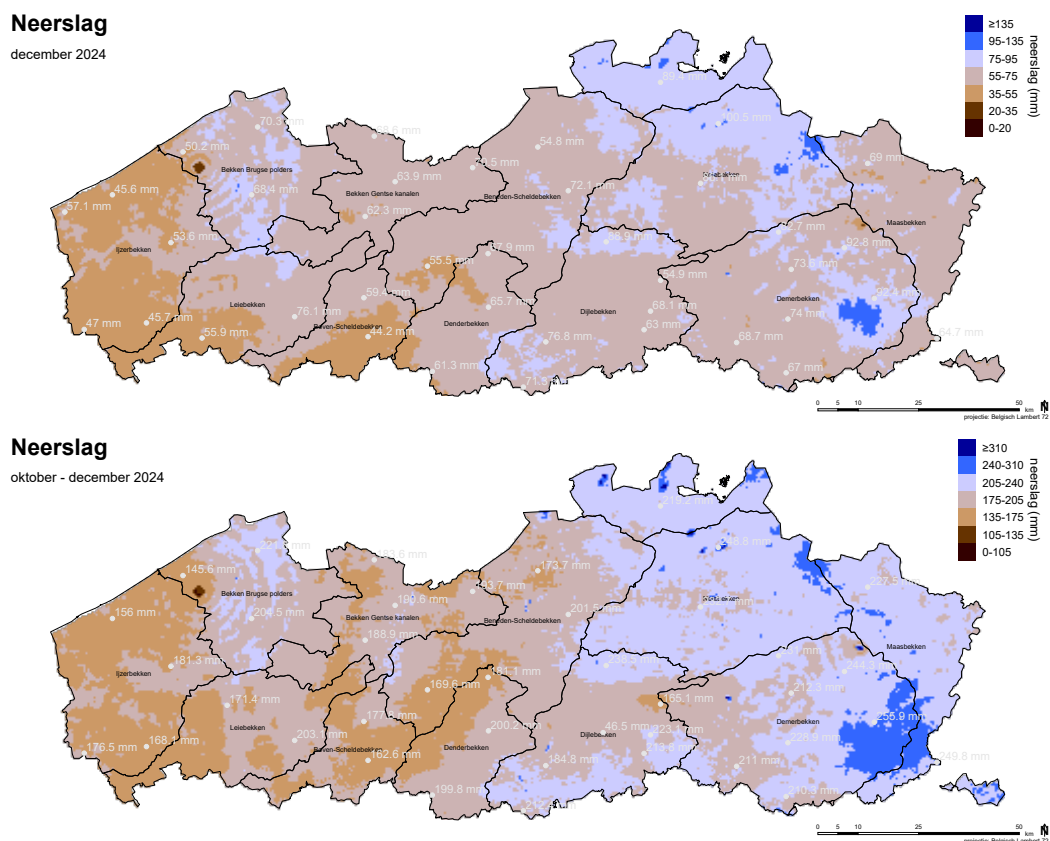
1	Neerslagtotalen	4
2	Waargenomen ruimtelijke spreiding van de SPI	5
3	Voorspelde neerslag	6
4	Voorspelde ruimtelijke spreiding van de SPI	7
5	Spreiding op de SPI1 voorspelling	8
6	Spreiding op de SPI3 voorspelling	9
7	Oppervlakkige bodemverzadiging en bodemverzadiging voor het profiel.	11
8	Oppervlakkige bodemverzadiging en bodemverzadiging voor het profiel.	12
9	Absolute toestand van de freatische grondwaterstand.	14
10	Relatieve toestand van de freatische grondwaterstand.	16
11	Relatieve toestand van de freatische grondwaterstand (1/1/2000 - 1/12/2024).	17
12	Afwijking van het grondwaterpeil t.o.v. een normaal seizoen.	18
13	Waargenomen ruimtelijke spreiding van de freatische grondwaterstanden.	19
14	Voorspelde ruimtelijke spreiding van de zeer hoge freatische grondwaterstanden.	20
15	Voorspelde ruimtelijke spreiding van de zeer lage freatische grondwaterstanden.	21
16	Verandering van het 14-daags gemiddeld debiet.	22
17	Percentielwaarden van het 14-daags gemiddeld debiet.	22
18	Stroomgebiedsgemiddelde specifieke afvoer	24
19	Stroomgebiedsgemiddelde cumulatief specifiek volume	25

1 Meteorologie

1.1 Neerslag

1.1.1 Waarnemingen

Niettegenstaande het natte begin van 2025 mocht Vlaanderen gedurende de afgelopen maand december over het algemeen iets minder neerslag dan normaal ontvangen. Het gemeten neerslag-totaal in Ukkel viel met 77,3 mm zo'n 12% lager uit dan de klimatologisch normale waarde van 87,4 mm (1991-2020) (bron: KMI). In Vlaanderen zien we enkele regionale verschillen waarbij het IJzer-, Leie- en het Boven-Scheldebekken beduidend minder neerslag te verwerken kregen met totalen onder de 60 mm. De noordelijke Maas- en Netebekkens ving dan weer iets hogere waarden tot zo'n 100 mm. Op de radar beelden zijn in het Demerbekken lokaal ook verhoogde totalen te zien eveneens tot 100 mm (Figuur 1).

Figuur 1: Neerslagtotalen voor de voorbije maand, resp. voorbije 3 maanden op basis van het Vlaamse neerslagradar-compositiet (achtergrond) en VMM-pluviometernetwerk (punten).

De neerslagtotalen in het VMM pluviometer netwerk variëren voor december 2024 tussen 44,2 mm (Maarke-Kerkem) en 100,5 mm (Dudzele). Gemiddeld over de VMM meetlocaties vinden we een neerslagtotaal van 67,5 mm wat toch zo'n 20 mm of 23% onder het klimatologisch normaal van

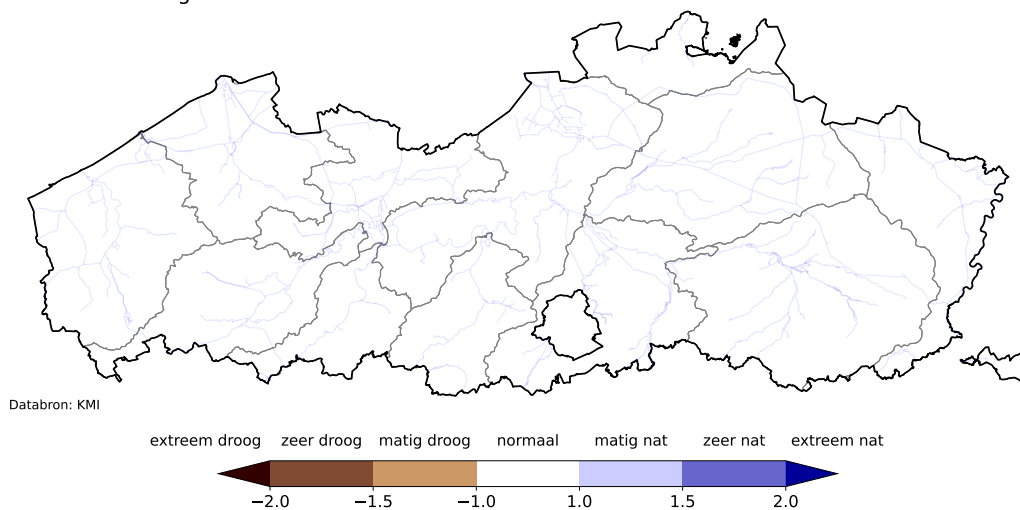
87,4 mm is (Figuur 1).

De neerslagtotaal in het VMM pluviometernetwerk van de voorbije 3 maanden (oktober t.e.m. december) vertonen nog altijd een duidelijke oost-west gradiënt met de meeste neerslag in de oostelijke bekkens.

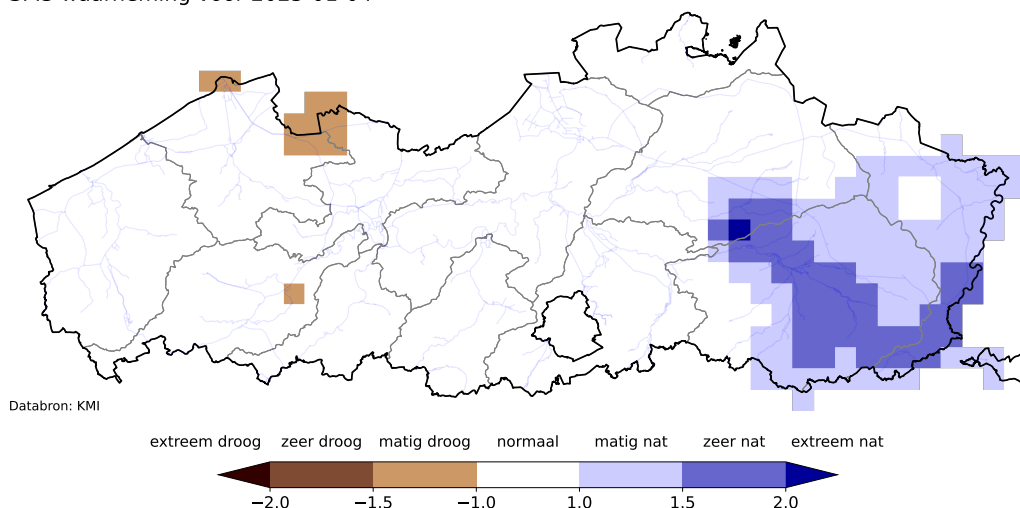
De neerslagtotaal voor de afgelopen 3 maanden variëren van 145,6 mm in Klemskerke waar de minste neerslag viel tot 256,0 mm voor Beverst met de meeste neerslag. Gemiddeld registreerden de VMM pluviometers voor de voorbije 3 maanden 201,6 mm neerslag, wat neerkomt op zo'n 13 % onder het klimatologisch normaal van 231,4 mm (1991-2020) (bron: KMI). Lokaal in Ukkel viel daarentegen 229,3 mm neerslag voor dezelfde periode, wat nagenoeg perfect overeenkomt met de normale waarde voor oktober - december.

De afgebeelde neerslagkaarten van Figuur 1 zijn aangemaakt op basis van het Vlaamse neerslagradar-composiet, gekalibreerd met de overeenkomstige neerslagtotaal van het VMM pluviometernetwerk.

SPI1 waarneming voor 2025-01-04

SPI3 waarneming voor 2025-01-04

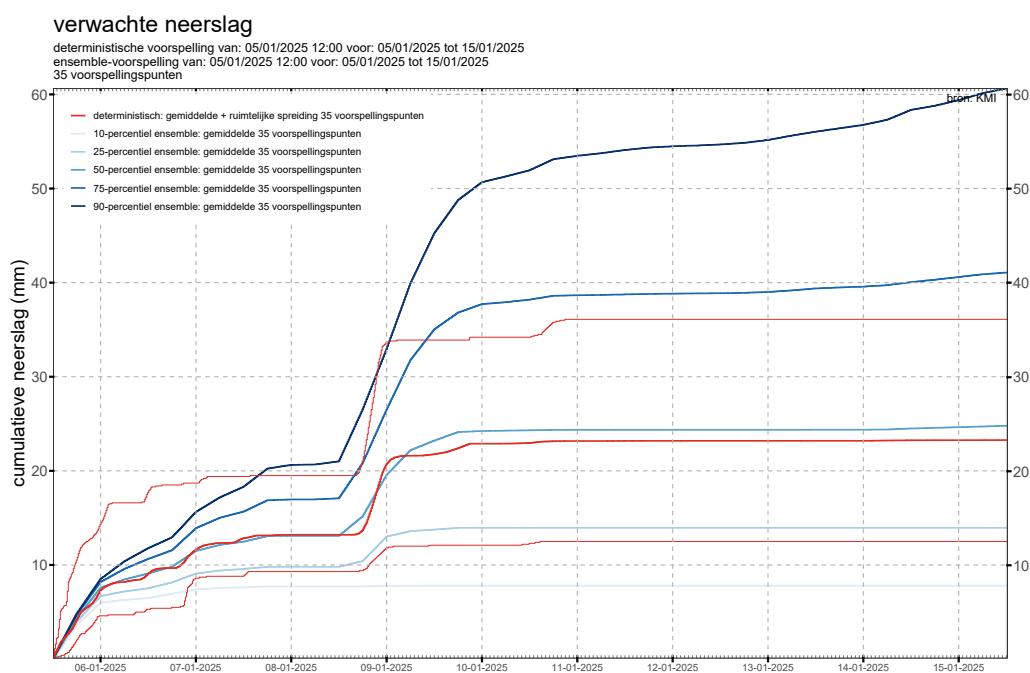
Figuur 2: Ruimtelijke spreiding van de SPI-1 (boven) en SPI-3 (onder) indicator. Databron: KMI.

De SPI¹ index op de korte termijn (SPI-1) vertoont op 4/1/2025 voor gans Vlaanderen normale waarden voor de tijd van het jaar.

Voor de SPI index op langere termijn (SPI-3) zien we op 4/1/2025 eveneens nagenoeg overall normale waarden, behalve voor het grootste gedeelte van het Demerbekken waar we zoals vorige maand nog altijd over een matig natte tot zeer natte toestand voor de tijd van het jaar kunnen spreken (Data: KMI).

1.1.2 Voorspellingen

Op 3 december wordt voor de periode tot 15 januari gemiddeld over Vlaanderen tussen 14 mm (P25) en 41 mm (P75) neerslag voorspeld met een mediaan waarde van 25 mm (Figuur 3; bron: KMI). Hierdoor verwachten we dat de korte termijn index (SPI-1) verder zal evolueren naar een matig natte toestand in het Demerbekken. Voor de westelijke bekkens wordt een bestendiging van de normale toestand verwacht. Voor de voorspelde SPI-3 index (3-maandelijks) verwachten we in de westelijke bekkens een evolutie naar een normale toestand met hier en daar wat gelokaliseerde zones waar matig droge waarden kunnen worden opgetekend voor de tijd van het jaar. In het Demerbekken wordt dan weer een evolutie naar matig natte waarden verwacht terwijl dat nu nog matig tot zeer natte waarden zijn (Figuur 4).

Figuur 3: Neerslagvoorspelling voor de lange termijn (bron: KMI). Gemiddelde voor de percentielen van de ensemble-voorspellingen (blauwe lijnen), en ruimtelijke variatie in de deterministische voorspelling (rode lijnen) voor 35 voorspellingspunten verspreid over Vlaanderen.

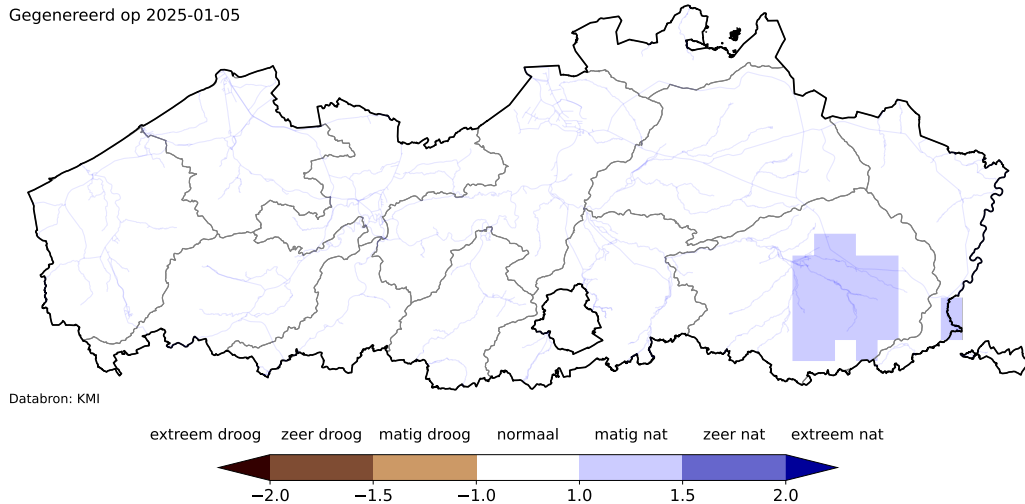
Als gevolg van een aanzienlijke spreiding op de neerslag voorspelling zien we net zoals vorige maand dat bovenstaande verwachting geldig blijft in geval van een relatief droog neerslag-scenario

¹De Standardized Precipitation Index (SPI) geeft de afwijking van de voorbije neerslag t.o.v. het historische normaal weer. SPI-1 (korte termijn) en SPI-3 (lange termijn) geven aan hoe droog of nat de voorbije maand (30 dagen) en 3 maanden (90 dagen) waren t.o.v. dezelfde periode op de desbetreffende locatie in de voorbije 30 jaar (bron: KMI).

(ensemble P15). Echter in geval van een nat scenario (ensemble P85) zien we een significante impact op de SPI-1 indicator. Voor de SPI-3 indicator zien we bij een droog scenario een evolutie naar matig tot zeer droge waarden voor de westelijke bekkens en bij een nat scenario een matig tot zeer natte situatie voor de oostelijke bekkens. [Figuur 5](#) en [Figuur 6](#) illustreren dit.

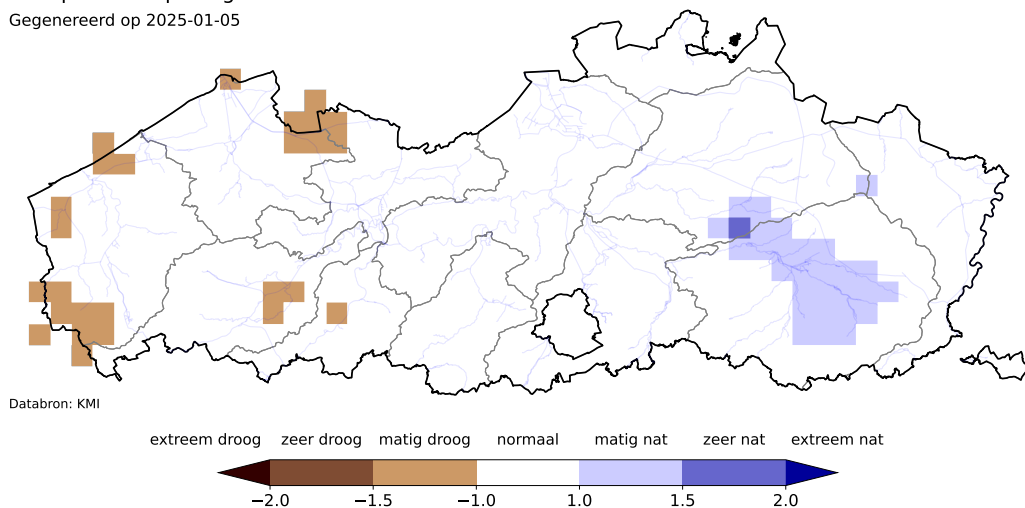
SPI1 p50 voorspelling voor 2025-01-14

Gegenereerd op 2025-01-05

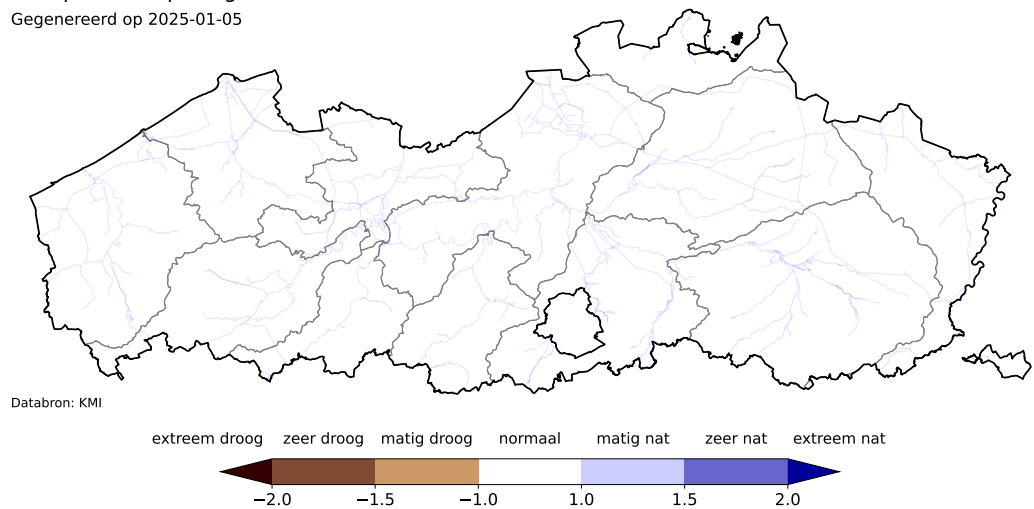
SPI3 p50 voorspelling voor 2025-01-14

Gegenereerd op 2025-01-05

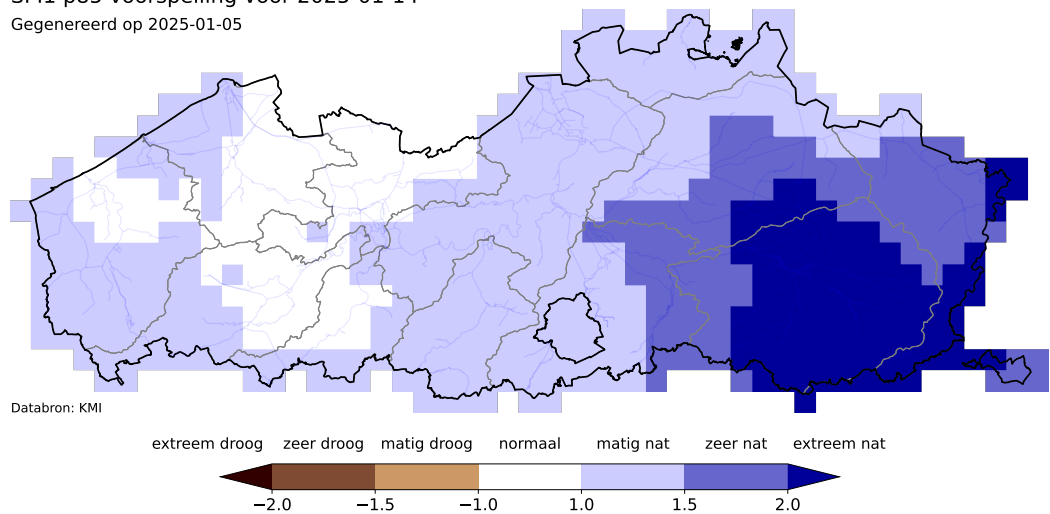

Figuur 4: Voorspelde ruimtelijke spreiding van de SPI-1 (boven) en SPI-3 (onder) indicator. (bron KMI)

SPI1 p15 voorspelling voor 2025-01-14
 Gegeneerd op 2025-01-05

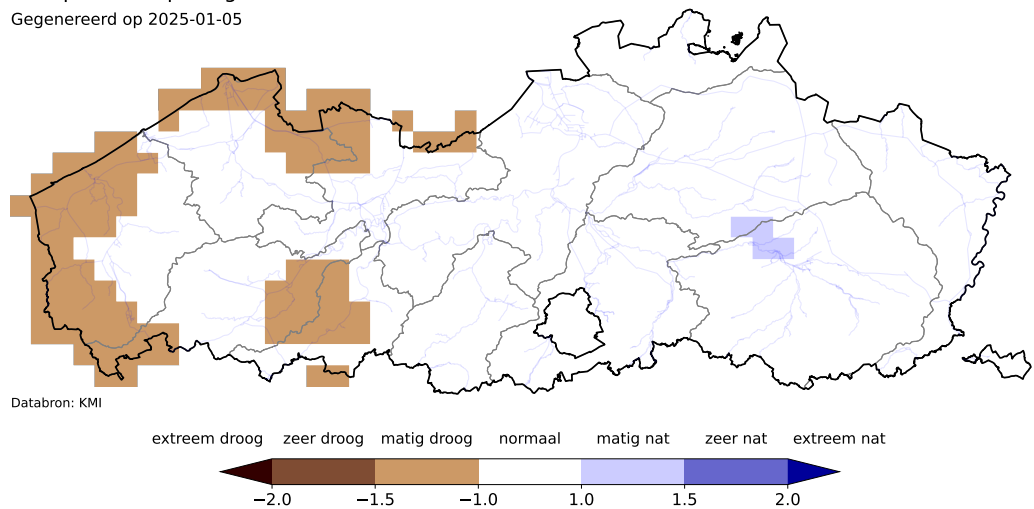

SPI1 p85 voorspelling voor 2025-01-14
 Gegeneerd op 2025-01-05

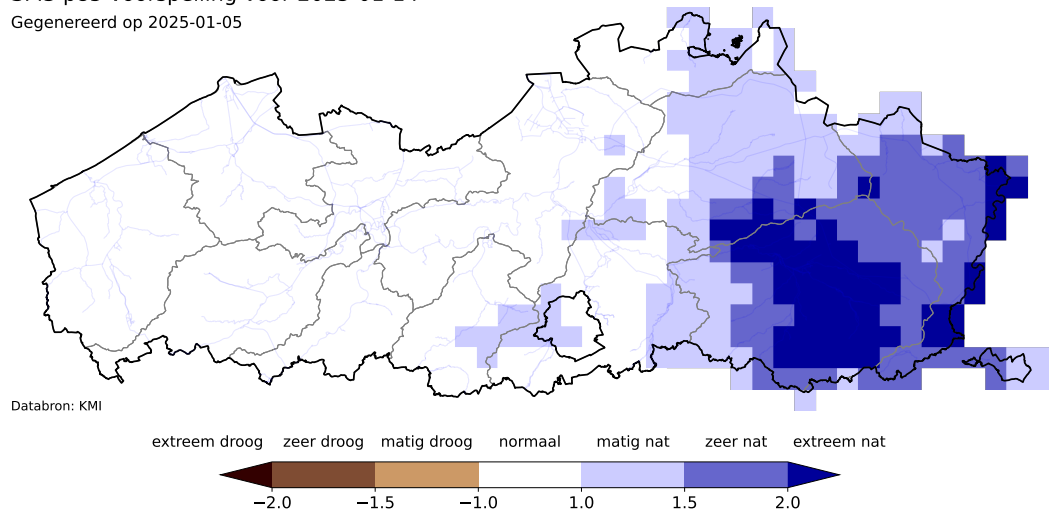

Figuur 5: 15 percentiel (boven) en 85 percentiel (onder) scenario van de voorspelde SPI1-indicator. (bron KMI)

SPI3 p15 voorspelling voor 2025-01-14
 Gegeneerd op 2025-01-05

SPI3 p85 voorspelling voor 2025-01-14
 Gegeneerd op 2025-01-05

Figuur 6: 15 percentiel (boven) en 85 percentiel (onder) scenario van de voorspelde SPI3-indicator. (bron KMI)

1.2 Neerslagtekort

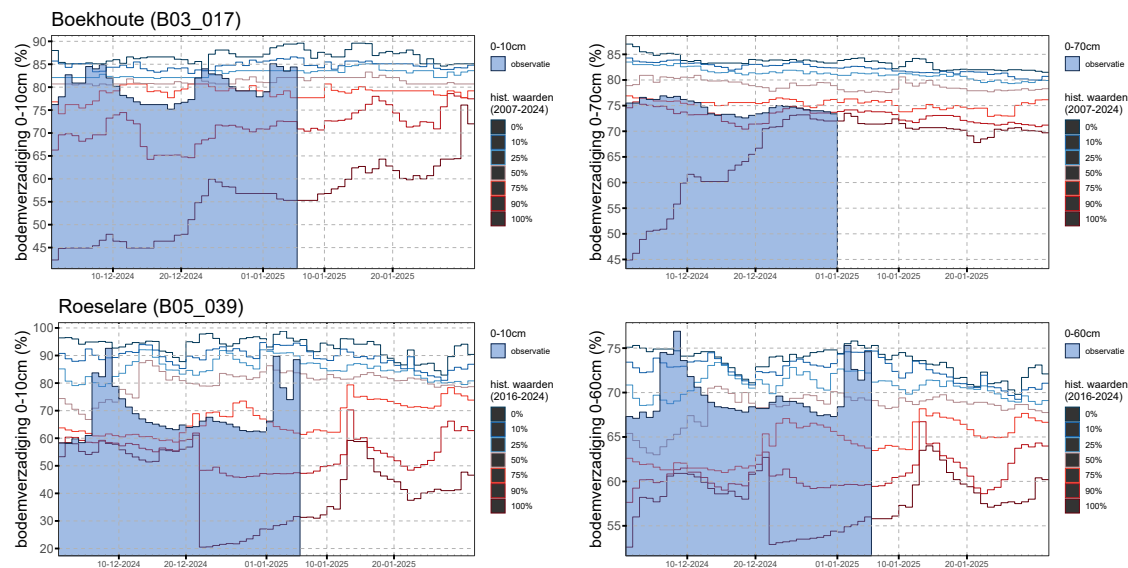
Elk jaar wordt tijdens het hydrologische zomerseizoen van 1 april t.e.m. 30 september het cumulatieve neerslagtekort berekend voor een aantal meteorologische stations. Dit cumulatieve neerslagtekort geeft het verschil weer tussen de neerslag en de potentiële evapotranspiratie die gemeten werden op deze stations, en is een indicator voor het risico op watertekort.

Op dit moment wordt geen neerslagtekort berekend.

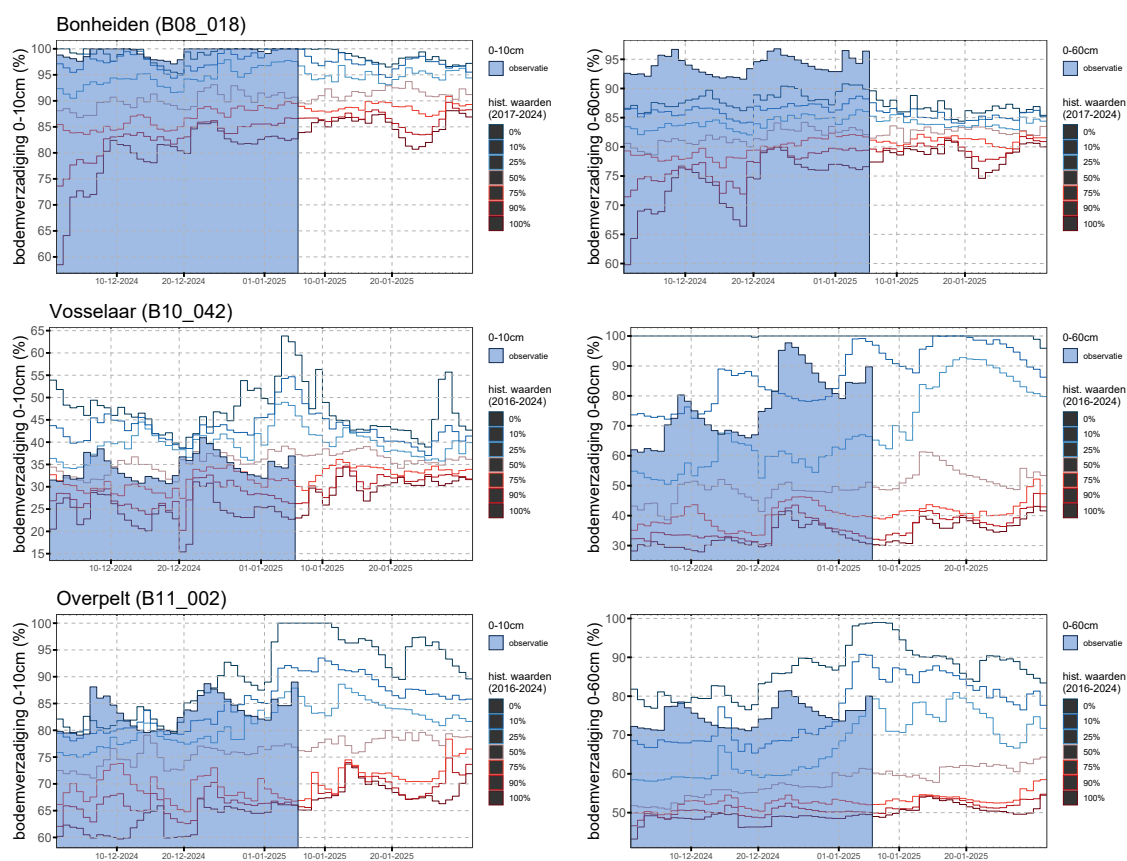
2 Hydrologie

2.1 Bodemverzadiging

Voor de bodemverzadiging zien we grotendeels een bestendiging van de toestand van vorige maand. In het meetpunt Roeselare is verder duidelijk de impact van de zeer recente neerslag na het begin van 2025 te zien, na een tweede helft van december 2024 waarin een evolutie naar iets lagere waarden voor de tijd van het jaar te zien was. In de meetpunten Bonheiden, Vosselaar en Overpelt blijven de waarden zeer hoog voor de tijd van het jaar en dit voor zowel de 0-10 cm laag als de laag 0-70 cm (zie [Figuur 7](#), [Figuur 8](#)). De bodem is in de oostelijke bekkens dus m.a.w. nog altijd erg verzadigd.

Figuur 7: Oppervlakkige bodemverzadiging (0-10cm) en bodemverzadiging voor het profiel (0-70cm) voor de meeststations van Boekhoute en Roeselare.

Figuur 8: Oppervlakkige bodemverzadiging (0-10cm) en bodemverzadiging voor het profiel (0-70cm) voor de meestations van Bonheiden, Vosselaar en Overpelt.

2.2 Freatisch grondwater

De grondwaterstandindicator is gebaseerd op maandelijkse peilmetingen in het primair meetnet door de VMM, SCK en De Watergroep voor freatische peilfilters met continue meetreeksen van minstens 11 jaar. Die maandelijkse peilmetingen worden aangevuld met dagelijkse modelberekeningen voor de periode 1991 - heden. Op dov.vlaanderen.be vind je alle grondwaterstanden, de [huidige toestand](#) en de [interactieve kaart](#) voor het freatische grondwater.

datum rapport: 06-01-2025

referentiedatum: 05-01-2025

aantal gebruikte meetplaatsen: 154

2.2.1 Historische vergelijking

De freatische grondwaterstand schommelt tijdens het jaar: hoog op het einde van de winter en laag op het einde van de zomer. Met de grondwaterstandindicator kijken we naar de toestand van het grondwater t.o.v. alle peilen gedurende het jaar (absolute vergelijking) en de toestand voor de tijd van het jaar (relatieve vergelijking).

Absolute vergelijking: Staat het freatisch grondwater hoog of laag (t.o.v. alle dagelijkse peilen van de referentieperiode)?

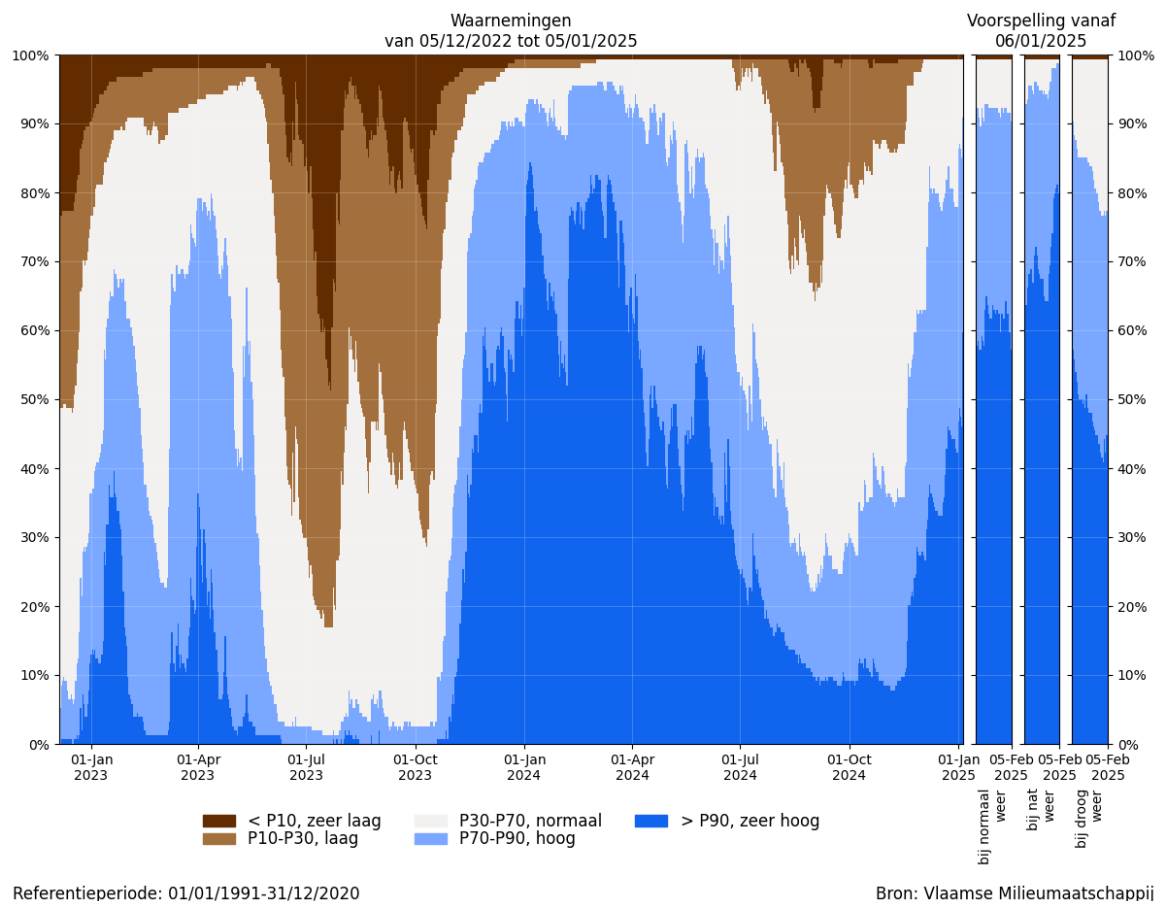
Op 5/1/2025 vertoonde 91% van de meetplaatsen een hoge (31%) tot zeer hoge (60%) freatische grondwaterstand. 8% vertoonde een normale, en 1% een zeer lage grondwaterstand ([Figuur 9](#)).

Vanaf midden oktober 2023 zien we een snelle toename van de aandelen hoge tot zeer hoge grondwaterstanden (en een snelle afname van de aandelen lage standen). Vanaf eind 2023 tot begin april 2024 schommelt het percentage hoog tot zeer hoog grotendeels boven de 90%. Gedurende het afgelopen hydrologisch zomerseizoen (april t.e.m. september 2024) namen de aandelen hoge tot zeer hoge (absolute) grondwaterstanden geleidelijk af tot rond de 25% eind september. Daarna zien we weer een stijging tot rond de 80% eind december 2024 en tot 90% begin januari 2025. Begin januari bevinden we ons in het hydrologische winterseizoen (oktober tot eind maart). Een verschuiving naar klassen met hogere absolute grondwaterstanden is nu de normale trend.

Begin januari 2025 is de situatie van de (absolute) freatische grondwaterstanden hoger dan begin januari 2023. Er waren toen minder (ca. 40%) hoge tot zeer hoge grondwaterstanden, en het aandeel laag tot zeer laag lag nog rond de 20%. Begin januari 2024 stond het grondwater nog hoger dan dit jaar: het aandeel hoog tot zeer hoog lag rond de 94% (met >80% zeer hoog).

Qua voorspellingen vanaf 6/1/2025 zien we geen verrassingen: bij een normaal scenario blijft de situatie gelijkaardig. In een nat scenario wordt de situatie nog hoger, en in een droog scenario wat lager. Zie scenariogebaseerde voorspelling van 6/1/2025 tot 5/2/2025 voor een normale, een natte en een droge situatie in de rechterkant van [Figuur 9](#).

Absolute toestand van de freatische grondwaterstand

Figuur 9: Absolute toestand van de freatische grondwaterstand: Percentage van de meetplaatsen met een zeer lage, lage, normale, hoge of zeer hoge grondwaterstand (t.o.v. alle peilen van de referentieperiode) voor de afgelopen 2 jaar + scenariogebaseerde voorspelling voor de komende maand. In de winter worden vooral hoge grondwaterstanden verwacht, in de zomer vooral lage.

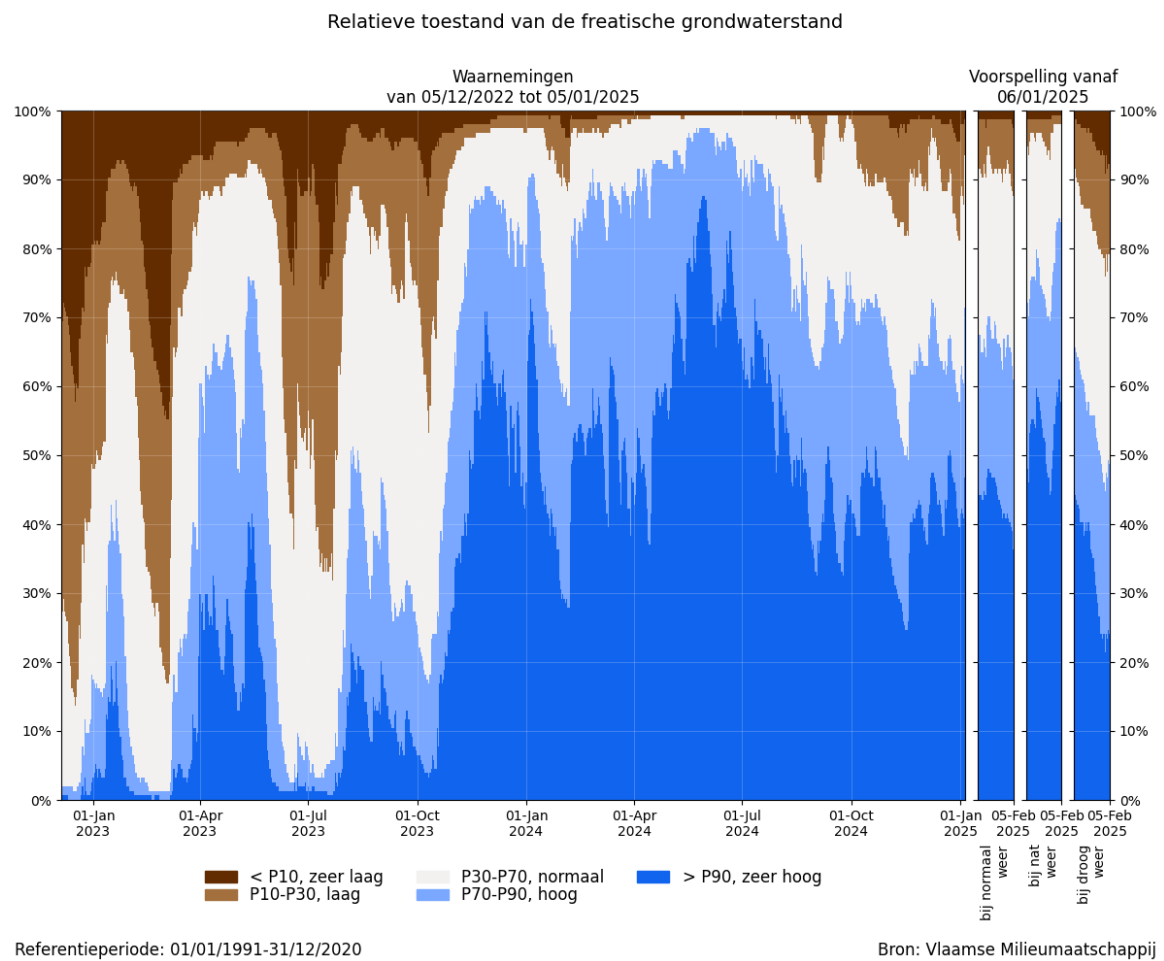
Relatieve vergelijking: Wat is de toestand van het freatische grondwater voor de tijd van het jaar?

In december 2024 viel in het grootste deel van Vlaanderen iets minder neerslag dan normaal. Het begin van 2025 en dan zeker 5/1/2025 was vrij nat. De toestand van het freatische grondwater op 5/1/2025 blijft in het algemeen veel hoger dan normaal voor de tijd van het jaar: 72% van de meetlocaties vertoonde een hoge (25%) tot zeer hoge (47%), 22% een normale, en 6% een lage (5%) tot zeer lage (1%) grondwaterstand voor de tijd van het jaar ([Figuur 10](#)).

In het freatische grondwater zagen we vanaf midden oktober tot midden november 2023 een zeer sterke toename in de aandelen (zeer) hoge standen voor de tijd van het jaar. Van april tot juli 2024 steeg dat aandeel zelfs vaak tot boven de 90%. De laatste maanden van 2024 schommelde het tussen de 50 en 70%. Vanaf september 2024 is er ook weer een gering aandeel (relatief) lage grondwaterstanden aanwezig.

Begin januari 2025 blijft de situatie voor de tijd van het jaar veel natter dan op hetzelfde tijdstip 2 jaar geleden (januari 2023) met toen rond de 50% (relatief) lage grondwaterstanden en minder dan 20% hoge. Begin januari 2024 was dan weer natter met tot bijna 90% (relatief) hoge tot zeer hoge grondwaterstanden.

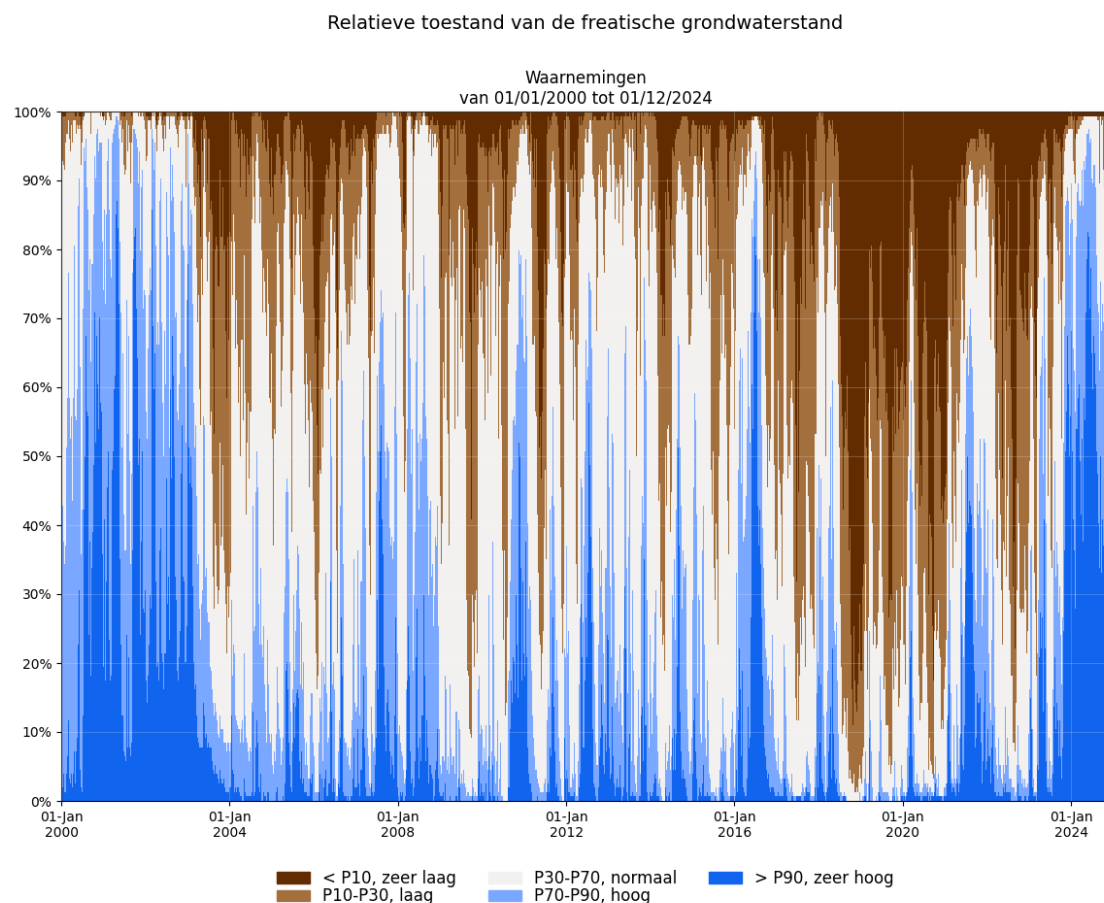
In de voorspellingen blijft de situatie hoger dan normaal voor de tijd van het jaar voor alle scenario's. Zie de scenariogebaseerde voorspellingen van 6/1 tot 5/2/2025 voor een normale, natte en droge situatie in de rechterkant van [Figuur 10](#).

Figuur 10: Relatieve toestand van de freatische grondwaterstand: Percentage van de meetplaatsen met een zeer lage, lage, normale, hoge of zeer hoge grondwaterstand voor de tijd van het jaar, voor de afgelopen 2 jaar + scenariogebaseerde voorspelling voor de komende maand.

Figuur 11 toont de grafiek voor de relatieve toestand van 1/1/2000 tot 1/12/2024. In de periode 2017-2020 en het jaar 2022 zagen we duidelijk langere periodes met grotere percentages lage tot zeer lage freatische grondwaterstanden voor de tijd van het jaar. Iets langere periodes met belangrijke aandelen normale/hoge grondwaterstanden voor de tijd van het jaar kwamen toen bijna niet voor, met uitzondering van het voorjaar van 2018. De natte zomer van 2021 en de periode vanaf 2023 staan in sterk contrast met de droge periode daarvoor. Vooral vanaf het najaar van 2023 zien we continu overwegend hoge tot zeer hoge relatieve grondwaterstanden.

Deze (en de verdere) evolutie hangt af van hoeveel neerslag er valt en hoeveel water er verdampt. Neerslag en verdamping bepalen samen het neerslagtekort of -overschot. Bij een groter dan normaal neerslagtekort is het logische gevolg dat ook de grondwaterstanden sneller dalen of trager herstellen dan normaal (en vice versa). Als door klimaatverstoring extreme weersomstandigheden (uitzonderlijk droog of nat) frequenter zullen optreden of langer zullen aanhouden zal dit zich ook weerspiegelen in de situatie van het freatisch grondwater.

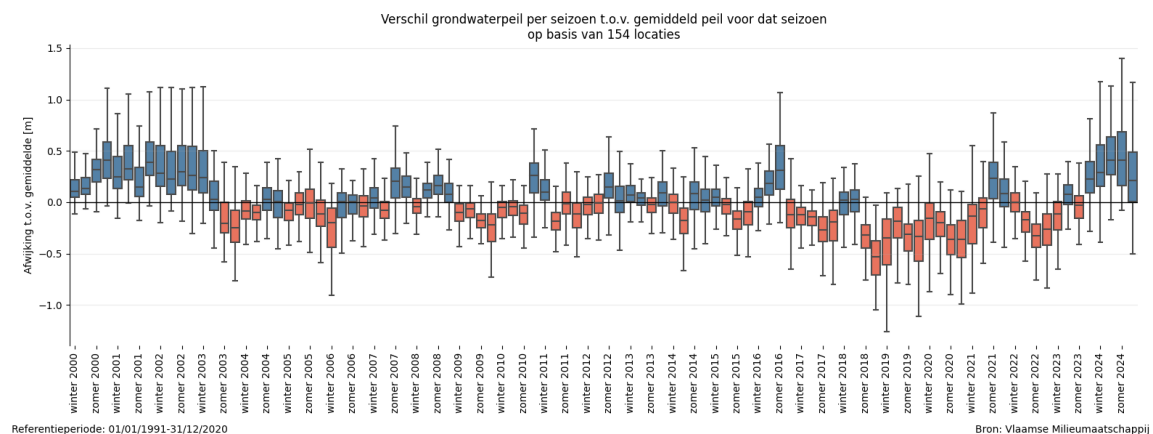

Referentieperiode: 01/01/1991-31/12/2020

Bron: Vlaamse Milieumaatschappij

Figuur 11: Relatieve toestand van de freatische grondwaterstand (1/1/2000 – 1/12/2024): Percentage van de meetplaatsen met een zeer lage, lage, normale, hoge of zeer hoge grondwaterstand voor de tijd van het jaar.

Figuur 12 toont de verdeling van de verschillen (op 154 locaties) tussen het gemiddeld grondwaterpeil voor elk individueel seizoen en het gemiddeld peil per seizoen in de referentieperiode. Deze grafiek toont hoeveel hoger of lager dan normaal de peilen waren voor een bepaald seizoen. In de lente en zomer van 2024 was de gemiddelde grondwaterstand voor de mediane meetplaats ruim 40 cm hoger dan normaal in hetzelfde seizoen in de referentieperiode. In de natte periode 2000-2002 was de seizoensgemiddelde grondwaterstand voor de mediane meetplaats ook enkele tientallen centimeter hoger dan normaal. In de periode 2017-2020 was de seizoensgemiddelde grondwaterstand voor de mediane meetplaats meestal net enkele tientallen centimeter lager dan normaal.

Figuur 12: Verdeling van de verschillen tussen het grondwaterpeil per seizoen t.o.v. het gemiddeld peil in de referentieperiode voor dat seizoen (o.b.v. 154 locaties).

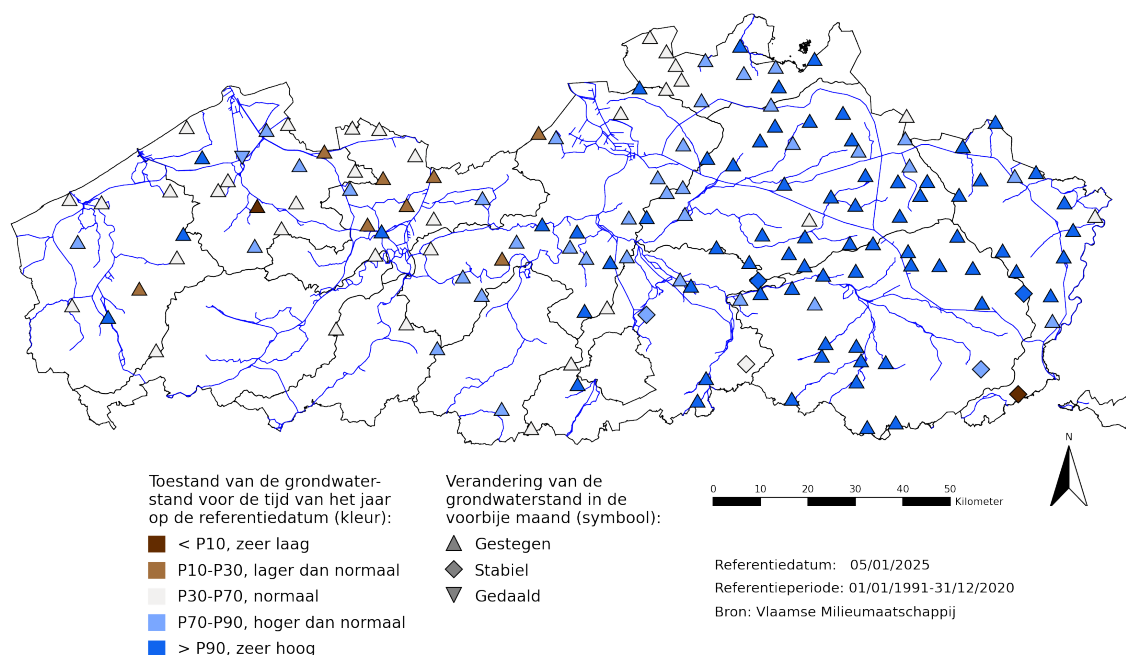
2.2.2 Is het freatische grondwater gestegen of gedaald?

Figuur 13 toont de relatieve grondwaterstandindicator met stijgende/dalende peilen.

Op 3/12/2024 waren op 95% van de meetplaatsen de (absolute) freatische grondwaterstanden gestegen t.o.v. een maand eerder. Op 4% van de meetplaatsen bleven de peilen stabiel, en op 1% was er een daling. Gedurende het hydrologische winterseizoen (oktober-maart) verwachten we overwegend stijgende freatische grondwaterstanden.

De toestand van het freatische grondwater blijft in het algemeen veel hoger dan normaal voor de tijd van het jaar: Op 5/1/2025 vertoonde 72% van de meetlocaties een hoge (25%) tot zeer hoge (47%), 22% een normale, en 6% een lage (5%) tot zeer lage (1%) grondwaterstand voor de tijd van het jaar.

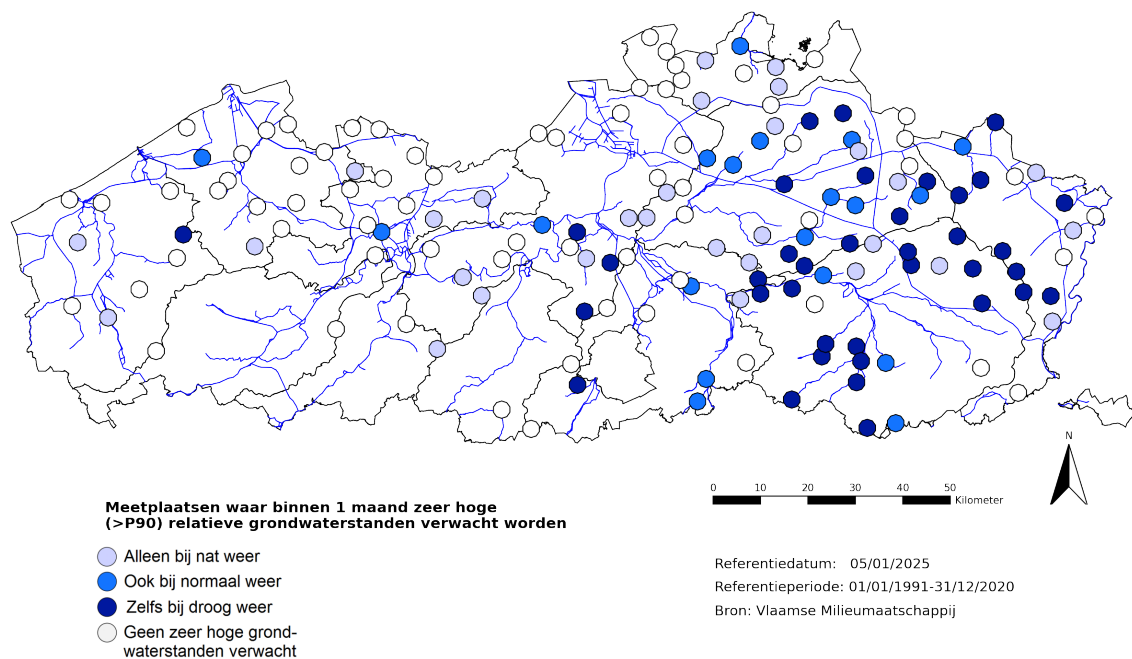
Opvallend is dat de weinige lage grondwaterstanden voor de tijd van het jaar vooral in de westelijke helft van Vlaanderen voorkomen, en de zeer hoge vooral in de oostelijke helft. De oorzaak hiervan ligt hoofdzakelijk in de verdeling van de neerslag over Vlaanderen. In december 2024 (maar ook in lente, zomer en herfst 2024) viel er minder neerslag in het westen dan in het oosten van Vlaanderen.

Figuur 13: Huidige grondwaterstandsveranderingen en relatieve situering van de huidige freatische grondwaterstand.

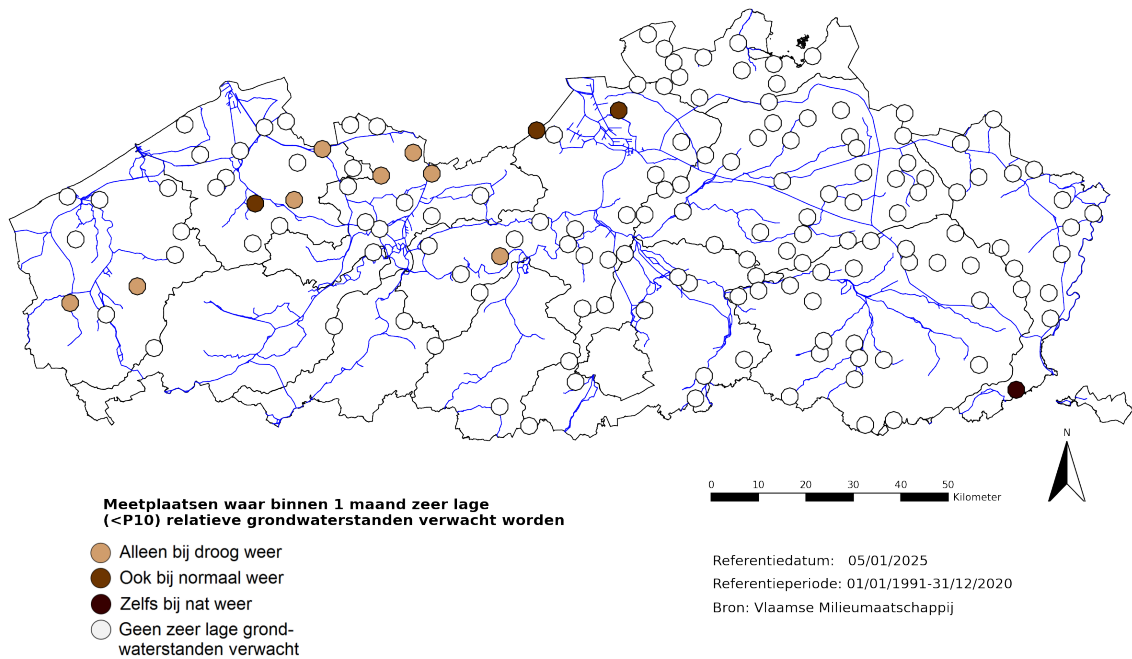
2.2.3 Worden er volgende maand zeer lage of zeer hoge freatische grondwaterstanden verwacht?

Volgende maand verwachten we bij nat weer op 56% van de meetplaatsen zeer hoge grondwaterstanden ($>P90$) voor de tijd van het jaar, bij normaal weer op 36%, en bij droog weer nog op 24% van de meetplaatsen (Figuur 10 en Figuur 14). Deze bevinden zich vooral in het oosten van Vlaanderen.

Figuur 14: Meetplaatsen waar volgende maand zeer hoge ($>P90$) freatische grondwaterstanden voor de tijd van het jaar verwacht worden.

Volgende maand verwachten we bij droog weer op 8% van de meetplaatsen zeer lage (<P10) grondwaterstanden voor de tijd van het jaar, bij normaal weer op 3% en bij nat weer op 1% van de meetplaatsen (Figuur 10 en Figuur 15). Deze bevinden zich vooral in de westelijke helft van Vlaanderen.

Figuur 15: Meetplaatsen waar volgende maand zeer lage (<P10) freatische grondwaterstanden voor de tijd van het jaar verwacht worden.

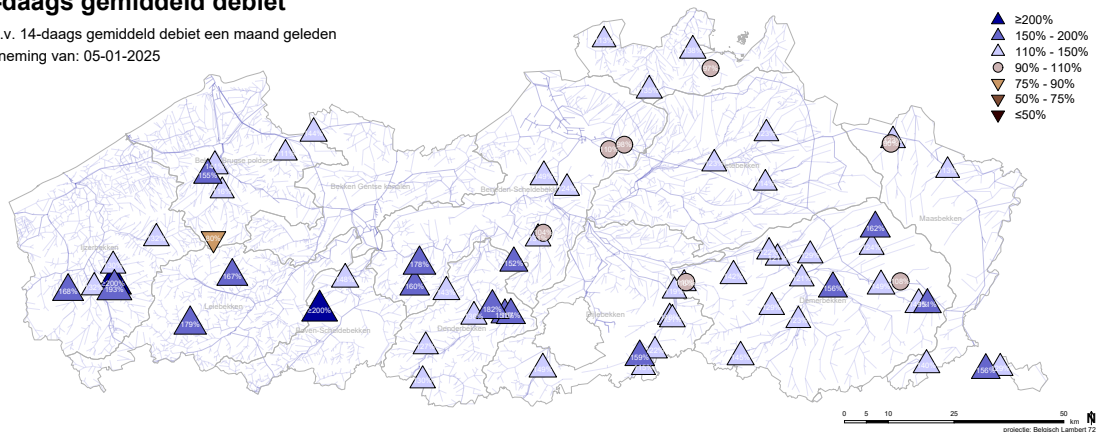
2.3 Debieten onbevaarbare waterlopen

2.3.1 Waarnemingen

We zien op een meerderheid van de meetplaatsen in Vlaanderen een toename van de 14-daags gemiddelde debieten in vergelijking met de toestand een maand geleden (Figuur 16). Op enkele meetpunten in het oosten is er een status-quo. Op één enkel meetpunt (Zwevezele, Jobeek) valt een afname op te tekenen t.o.v. de hoogwaterpiek op dat station begin december. Blijkt wel dat er voor de tijd van het jaar daar toch nog altijd relatief hoge 14-daags gemiddelde afvoeren worden opgetekend t.g.v. de recente regenval. Een meer volledig overzicht van de tijdsevolutie van de 14-daags gemiddelde debieten is weergegeven in Figuur 18.

14-daags gemiddeld debiet

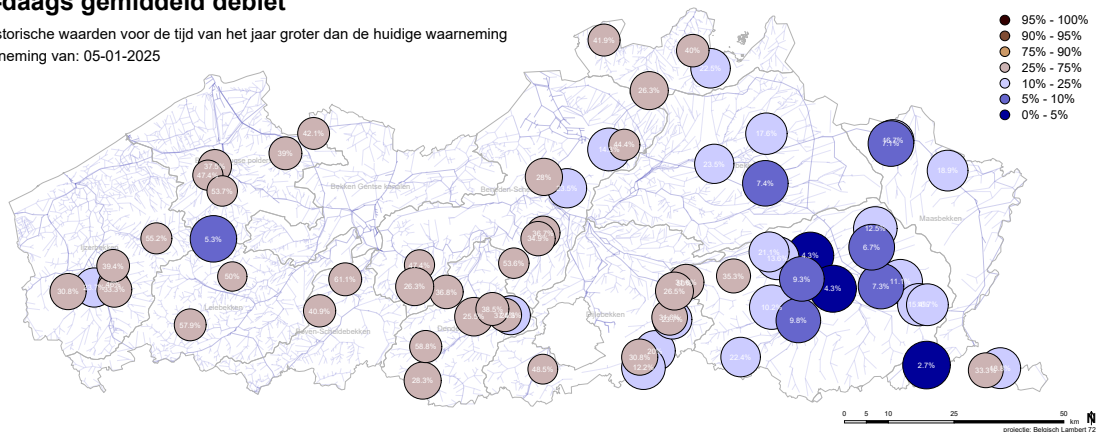
% t.o.v. 14-daags gemiddeld debiet een maand geleden
waarneming van: 05-01-2025

Figuur 16: Verandering van het 14-daags gemiddeld debiet in de voorbije maand.

14-daags gemiddeld debiet

% historische waarden voor de tijd van het jaar groter dan de huidige waarneming
waarneming van: 05-01-2025

Figuur 17: 14-daags gemiddeld debiet als percentiel (overschijding) van de historische waarden voor dezelfde periode van het jaar.

In 55% van de stations worden momenteel normale¹ 14-daags gemiddelde debieten gemeten voor de tijd van het jaar, t.o.v. 30% een maand geleden. Nergens worden lage tot zeer lage waarden vastgesteld, net zoals vorige maand. Op 45% van de stations worden actueel hoge (30%) tot zeer hoge (15%) 14-daags gemiddelde debieten gemeten. Vorige maand tekenden nog 44% van de

¹Met "zeer laag/hoog" bedoelen we dat meer dan 90% van de historische waarden voor de tijd van het jaar groter/lager zijn dan de momenteel geobserveerde waarde, "laag/hoog" wil zeggen meer dan 75 %

meetplaatsen zeer hoge debieten op voor de tijd van het jaar. We zien dus een verschuiving naar iets normalere afvoeren voor de tijd van het jaar, maar in het bijzonder in het Demerbekken blijven op alle meetplaatsen de afvoeren wel nog altijd zeer hoog voor de tijd van het jaar ([Figuur 17](#)). Let ook dat, gezien we 14 daags-gemiddelde debieten beschouwen hier, deze waarden nog niet volledig het effect van de hoge neerslagwaarden begin 2025 en de actueel verhoogde afvoeren weerspiegelen.

In [Figuur 18](#) capteren we de tijds-evolutie van de 14-daags gemiddelde debieten per stroomgebied. Hiertoe werden de specifieke² 14-daags gemiddelde debieten per bekken over de stations uit-gemiddeld voor die stations die over een tijdreeks van meer dan 30 jaar beschikken.

We zien in deze figuur eerst en vooral het gemiddeld verloop doorheen het jaar, met hogere afvoeren in de hydrologische winter (oktober - maart) en verlaagde afvoeren in de zomer (april-september). Ter referentie werden ook de voorbije hydrologische jaren afgebeeld.

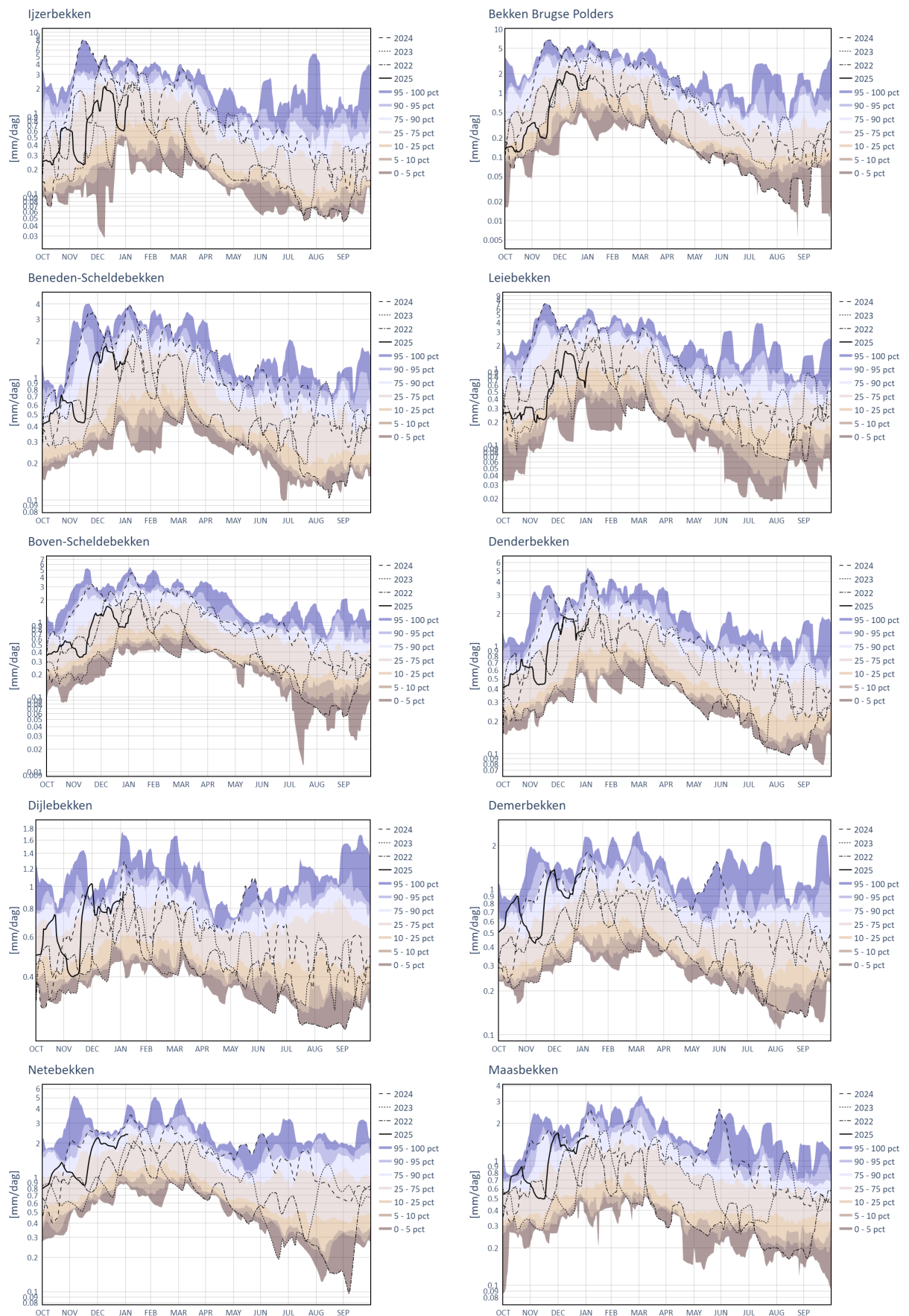
Voor het huidig hydrologisch jaar 2025³ zien we globaal gesproken een zeer gemiddelde eerste maand met in het Dijle- en Demerbekken weliswaar een eerste periode tijdens oktober met verhoogde afvoeren die zich reeds hersteld hebben tijdens de eerste helft van november. Gedurende de 2e helft van november, echter, zien we een sterke toename in alle bekkens van de deze stroomgebiedsgemiddelde specifieke afvoeren, voor een stuk in lijn met de jaarlijkse hydrologische cyclus, maar waarbij vooral in de oostelijke bekkens de zeer hoge actuele afvoeren voor Dijle en Demerbekken opvallen t.g.v. de daar gevallen neerslag.

Gedurende de maand december 2024 zien we voor de westelijke bekkens tijdens de eerste helft van de maand gemiddeld een toename van de 14-daags gemiddelde afvoeren t.g.v. de neerslag in het begin van de maand, maar verder gevolgd door een afname van de stroomgebieds gemiddelde 14-daagse debieten tijdens de 2e helft van de maand. De trend keert zich dan weer naar een sterke toename sinds begin van het nieuwe jaar 2025. Voor het Demer-, Nete- en Maasbekken echter zien we tijdens december een omgekeerd verloop waarbij de hoogste 14-daags gemiddelde afvoeren reeds eind november bereikt werden, gevolgd door een bescheiden afname, maar vooral terug een verdere toename die zich reeds in de 2e helft van december heeft ingezet. Er worden in de grafieken ook duidelijk hogere percentielwaarden bereikt voor die bekkens (in de range 75 - 90).

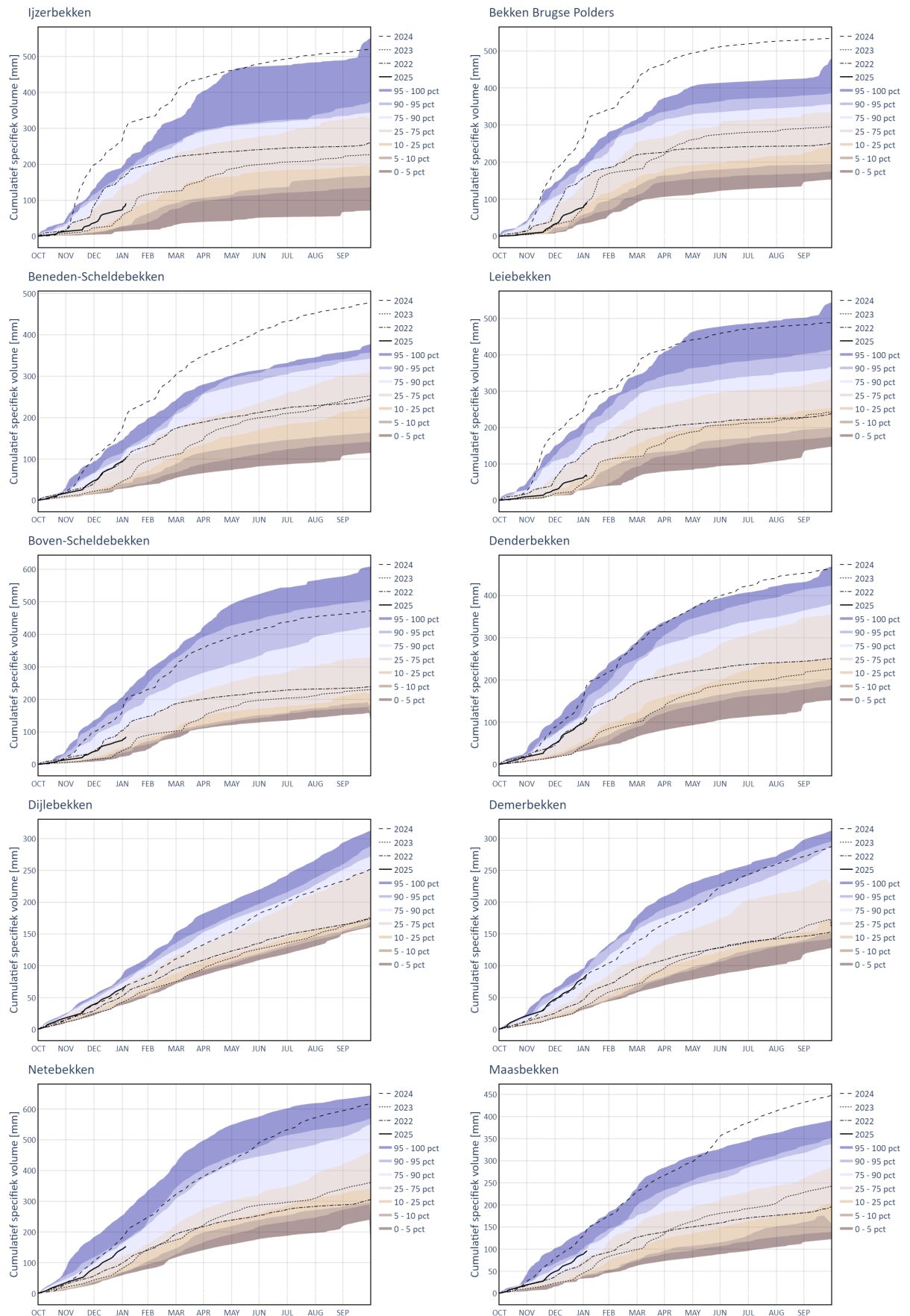
[Figuur 19](#) toont een cumulatief beeld van de bekkengemiddelde specifieke afvoervolumes (totaal volume), vergeleken met de historische percentielwaarden i.f.v. de dag in het hydrologisch jaar en dit voor de afgelopen 30 jaar. In deze figuur opzettelijk het hydrologisch jaar 2023-2024 buiten de percentiel berekening gehouden ter indicatie van het extreme karakter van het voorbije hydrologisch jaar.

²Het specifiek debiet is het gemeten debiet (in m³/s), genormeerd met de oppervlakte van het stroomgebied aan de meetlocatie. Het specifiek debiet wordt typisch in mm/h of mm/dag uitgedrukt.

³1 oktober 2024 - 30 september 2025

Figuur 18: Stroomgebiedsgemiddelde specifieke afvoer en vergelijking met de afgelopen 30 jaar. Per bekken is de gemiddelde specifieke afvoer bepaald voor een selectie van stations waarvoor een tijdreeks van meer dan 30 jaar debietsdata beschikbaar is. Deze waarde wordt vervolgens als functie van de dag in het hydrologisch jaar (te beginnen van 1 oktober) vergeleken met de historische waarden (kleurcode).

Figuur 19: Stroomgebiedsgemiddelde cumulatieve specifieke afvoer en vergelijking met de afgelopen 30 jaar. Per bekken is de gemiddelde cumulatieve specifieke afvoer bepaald voor een selectie van stations waarvoor een tijdreeks van meer dan 30 jaar debietsdata beschikbaar is. Deze waarde wordt vervolgens als functie van de dag in het hydrologisch jaar (te beginnen van 1 oktober) vergeleken met de historische waarden (kleurcode).

2.3.2 Voorspellingen

Op het moment van schrijven geldt een hoogwater toestand weliswaar zonder kritieke overstromingen. Op verschillende plaatsen verspreid over Vlaanderen worden momenteel de waakdrempels overschreden. De waterbeheersingsinfrastructuur wordt ingezet en wachtbekkens worden waar nodig gevuld.

Er worden dan ook geen kritieke overstromingen verwacht, maar gezien de verzadiging van de bodem zullen de peilen wel nog een tijdje hoog blijven staan en blijft waakzaamheid geboden. De tweede helft van de week wordt droger.

De overstromingsvoorspellingen worden dagelijks bijgesteld, de meest recente resultaten vind je op waterinfo.vlaanderen.be.

3 Samenvatting

Meteorologie

Niettegenstaande het natte begin van 2025 mocht Vlaanderen gedurende de afgelopen maand december over het algemeen iets minder neerslag dan normaal ontvangen. Het gemeten neerslag-totaal in Ukkel viel met 77,3 mm zo'n 12% lager uit dan de klimatologisch normale waarde van 87,4 mm (1991-2020). In Vlaanderen zien we enkele regionale verschillen waarbij het Ijzer-, Leie- en het Boven-Scheldebekken beduidend minder neerslag te verwerken kregen met totalen onder de 60 mm, terwijl de noordelijke Maas- en Netebekkens dan weer iets hogere waarden vingen tot zo'n 100 mm. Op de radar beelden zijn in het Demerbekken lokaal ook verhoogde totalen te zien eveneens tot 100 mm.

De neerslagtotalen in het VMM pluviometer netwerk variëren voor december 2024 tussen 44,2 mm (meetpunt Maarke-Kerkem) en 100,5 mm (meetpunt Dudzele). Gemiddeld over de VMM meetlocaties vinden we een neerslagtotaal van 67,5 mm wat zo'n 20 mm of 23% onder het klimatologisch normaal van 87,4 mm is.

De neerslagtotalen in het VMM pluviometernetwerk van de voorbije 3 maanden (oktober t.e.m. december) vertonen nog altijd een duidelijke oost-west gradiënt met de meeste neerslag in de oostelijke bekkens.

De neerslagtotalen voor de afgelopen 3 maanden variëren van 145,6 mm in Klemskerke waar de minste neerslag viel tot 256,0 mm voor Beverst met de meeste neerslag. Gemiddeld registreerden de VMM pluviometers de voorbije 3 maanden 201,6 mm neerslag, wat neerkomt op 13% onder het klimatologisch normaal van 231,4 mm (1991-2020). Lokaal in Ukkel viel daarentegen 229,3 mm neerslag voor dezelfde periode, wat nagenoeg perfect overeenkomt met de normale waarde voor oktober - december.

De SPI index op de korte termijn (SPI-1) vertoont op 4/1/2025 voor gans Vlaanderen normale waarden voor de tijd van het jaar.

Voor de SPI index op langere termijn (SPI-3) zien we op 4/1/2025 eveneens nagenoeg overal normale waarden, behalve voor het grootste gedeelte van het Demerbekken waar we nog altijd zoals vorige maand over een matig natte tot zeer natte toestand voor de tijd van het jaar kunnen spreken.

Op 3 december wordt voor de periode tot 15 januari gemiddeld over Vlaanderen tussen 14 mm (P25) en 41 mm (P75) neerslag voorspeld met een mediaan waarde van 25 mm. Hierdoor verwachten we dat de korte termijn index (SPI-1) verder zal evolueren naar een matig natte toestand in het Demerbekken. Voor de westelijke bekkens wordt een bestendiging van de normale toestand verwacht. Voor de voorspelde SPI-3 index (3-maandelijks) verwachten we in de westelijke bekkens een evolutie naar een normale toestand met hier en daar wat gelokaliseerde zones waar matig droge waarden kunnen worden opgetekend voor de tijd van het jaar. In het Demerbekken wordt dan weer een evolutie naar matig natte waarden verwacht terwijl dat nu nog matig tot zeer natte waarden zijn.

Hydrologie

Op 5/12/2025 vertoonde 72% van de meetlocaties een hoge (25%) tot zeer hoge (47%) , 22% een normale, en 6% een lage (5%) tot zeer lage (1%) grondwaterstand voor de tijd van het jaar. Hiermee blijft de toestand van het freatische grondwater over het algemeen hoger dan normaal voor de tijd van het jaar. Het is opvallend dat de weinige lage grondwaterstanden vooral in de westelijke helft van Vlaanderen voorkomen, en de zeer hoge vooral in de oostelijke helft. Dit hangt in grote mate samen met de verdeling van de neerslag over Vlaanderen de voorbije maanden.

Meer info over de werking van het grondwatersysteem en de betekenis van lage grondwaterstanden vind je in [dit filmpje](#). Op dov.vlaanderen.be vind je alle grondwaterstanden, de [huidige toestand](#) en de [interactieve kaart](#) voor het freatische grondwater.

We zien op een meerderheid van de meetplaatsen in Vlaanderen een toename van de 14-daags gemiddelde debieten in vergelijking met de toestand een maand geleden. Op enkele meetpunten in het oosten is er een status-quo.

In 55% van de stations worden momenteel normale 14-daags gemiddelde debieten gemeten voor de tijd van het jaar, t.o.v. 30% een maand geleden. Nergens worden lage tot zeer lage waarden vastgesteld, net zoals vorige maand. Op 45% van de stations worden actueel hoge (30%) tot zeer hoge (15%) 14-daags gemiddelde debieten gemeten. Vorige maand tekenden nog 44% van de meetplaatsen zeer hoge debieten op voor de tijd van het jaar. We zien dus een verschuiving naar iets normalere afvoeren voor de tijd van het jaar, maar in het bijzonder in het Demerbekken blijven op alle meetplaatsen de afvoeren wel nog altijd zeer hoog. Let ook dat, gezien we 14 daags-gemiddelde debieten beschouwen hier, deze waarden nog niet volledig het effect van de overvloedige neerslag begin 2025 en de actueel verhoogde afvoeren weerspiegelen.

Op het moment van schrijven geldt een hoogwater toestand weliswaar zonder kritieke overstromingen. Op verschillende plaatsen verspreid over Vlaanderen worden momenteel de waakdrempels overschreden. De waterbeheersingsinfrastructuur wordt ingezet en wachtbekkens worden waar nodig gevuld.

Er worden dan ook geen kritieke overstromingen verwacht, maar gezien de verzadiging van de bodem zullen de peilen wel nog een tijdje hoog blijven staan en blijft waakzaamheid geboden. De tweede helft van de week wordt droger.

De overstromingsvoorspellingen worden dagelijks bijgesteld, de meest recente resultaten vind je op waterinfo.vlaanderen.be.